

i ena fallet som i det andra, att den ej kan betraktas såsom eller inskränkas till betydelsen af en biprodukt i förhållande till landbrukskulturen, utan till användbarhet och begagnande sträcker sig långt utöfver sistnämnda kulturs bruk och behof. Under sådana förhållanden kunna visserligen, i följd af olika omständigheter i särskilda länder och tider, jordegarens rätt och rättsliga ställning till fyndigheter å hans egor på särskilda sätt af lagen bestämmas; men något skäl att bestämma denna rätt och det rättsliga förhållandet efter olika rättsgrunder, i fråga om stenkol och om malmer, synes mig ej förefinnas".

N:o 39.

Ank. till Riksd. Kansli den 4 Maj 1872, kl. 8 e. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion, åsyftande förmånsrätt för utflyttnings- samt odlings- och häfdeersättningar, som vid laga skifte bestämmas.

Uti en inom Andra Kammaren väckt, till Lag-Utskottet remitterad motion (N:o 30) har Herr *H. Bexelius* anført, att då vid laga skifte ofta inträffade, att en skiftesdelegare lemnar uppodlad och väl brukad jord i utbyte mot odlingsland, obrukad eller vanhäfdad jord, jemte den ersättning, hvartill den obrukade eller vanhäfdade jordens i stånd sättande i jemförligt skick med den förra uppskattas, så fordrade billighet och rättvisa, att ersättningstagaren borde vara betryggad för äfventyret att till följd af ersättningsgifvarens obestånd gå miste om ersättningen eller någon del deraf. Sådant syntes dock ej vara förhållandet, då hvarken förmånsrättsordningen eller konkurslagen innehölle något stadgande härom. Det låge emellertid i öppen dag, att betalning för ett hemman tillfallna odlingar, så ock utflyttnings-

sättning, borde ur hemmanet utgå med förmånsrätt framför inteckning; och motionären funne sig därför föränlåten föreslå, "att Riksdagen för sin del beslutar, det de i gällande skiftesstadgas §§ 97 och 100 omförmälda utflyttningskostnader samt odlings- och häfdeersättningar skola af jordbruksfastighet med förmånsrätt framför inteckningar utgå."

Då det icke är beroende af en jordegares godtfinnande att undandraga sig laga skifte med deraf härflytande liqvider skiftesdelegarne emellan, synes det obilligt, om han skulle sakna nödig säkerhet för utfäende af sin rätt i ifrågavarande hänseende, såsom förhållandet blefve, i fall han endast egde att hålla sig till gäldenärens person. Men enligt Utskottets åsigt äro ifrågavarande ersättningar hänförliga under de allmänna bestämmelserna i 17 kap. 6 § Handelsbalken, der förmånsrätt medgifves för "afrad, tionde och all annan afgäld af fast egendom."

Enär likväl detta lagrum lärer varit föremål för olika tolkningar, i det att somliga domare med tillämpning af detsamma godkänt framställda anspråk på förmånsrätt för utflyttnings- och odlingsersättningar, under det att andra deremot ogillat dylika anspråk, samt medgifvas måste, att lagen härutinnan icke är fallt tydlig — ett förhållande som måhända har sin förklaringsgrund deruti att författningarne om laga skifte tillkommit sednare än 1734 års lag — anser Utskottet att en lagförklaring i den syftning, motionärens förslag innehåller, bör meddelas; och får Utskottet alltså vördsamt hemställa,

att Riksdagen måtte för sin del besluta en lagförklaring så lydande:

"Häri genom förklaras, att hvad 17 kap. 6 § Handelsbalken stadgar om företräde till betalning för afrad, tionde och all annan afgäld af fast egendom, afser jemväl sådan utflyttnings- samt odlings- och häfdeersättning, som i sammanhang med laga skifte bestämmes.

Stockholm den 4 Maj 1872.

På Utskottets vägnar:

ERIC SPARRE.

R e s e r v a t i o n :

af Herr Grefve *Sparre*: "Emot den af Utskottet föreslagna lagförklaring, hvarigenom skulle införas en tyst förmånsrätt, hvaraf behovet hittills icke gjort sig gällande och som numera, då större delen af jorden inom landet redan undergått skifte, torde vara ännu mindre behöflig, får jag härmed anmäla min reservation".
